

PhDr. Jaroslava Jindrová

(Hodnocení školitele)

Dr. Jindrová působí v Ústavu románských studií od roku 1980 jako specialista na jazykové disciplíny oboru portugalština. Řadu let byla vedoucí oboru portugalistika, po onemocnění a posléze úmrtí doc. PhDr. Zdeňka Hampla, CSc. záslužně udržela obor na magisterské úrovni, navázala a udržovala styky s lisabonským Instituto Camões i s univerzitami brazilskými. Léta pracovala ve vedení fakultní odborové organizace, v letech 2003-2006 byla proděkankou pro rozvoj. V odborné práci se věnovala hlavně výuce a vychovala mnoho kvalitních lusitanistů. Svými publikacemi přispěla k vybavení oboru potřebnou studijní literaturou. Působí jako soudní tlumočnice a osvědčila se i jako tlumočnice významných státních návštěv. Do doktorského studia vstoupila v roce 2004, v předepsaném termínu složila potřebné atestace a v roce 2012 předložila doktorskou disertaci *Perifrastické konstrukce s povahovědějovým významem*.

V disertaci si klade za cíl podat popis aspektových významů portugalských slovesných perifrastických konstrukcí. Opírá se o romanistickou a bohemistickou odbornou literaturu a správně odlišuje kategorii vlastního aspektu (vidu) od kategorie povahy slovesného děje, protože v portugalštině se významy obou kategorií mohou vzájemně kombinovat. Naproti tomu v češtině dominuje kategorie vidu a povaha slovesného děje se vyjadřuje spíše lexikálně, přičemž jak vid, tak sémantická povaha slovesa vytvářejí určitá omezení (např. durativnost nelze kombinovat s dokonavým videm). Metodologicky rozlišuje slovesa *télická* a *netélická* (Jan Šabršula: konkluzivní :: nekonkluzivní, Andrés Bello: permanentes :: desinentes), jejichž ontologickými referenty jsou *stavy*, *procesy* (netélické) a *události* (télické). Určité důsledky mají i významy jako „bodovost“, „reiterativnost“, „průběhovitost“ apod. Vid chápe autorka jako opozici subjektivně motivovaných významů „kurzivnosti“ a „komplexnosti“, jejichž gramatické vyjádření je těsně vázáno na kategorii času. Povahu slovesného děje vidí v celé její složitosti, výběrově pak zaměřuje pozornost na fázovitost děje, přičemž v zásadě rozlišuje významy ingresivní, durativní a terminativní, všechny dále vnitřně členěné a vyjadřované perifrastickými verbálními konstrukcemi (pro portugalštinu konstatuje existenci více než 60 takových perifrází). Vid, povahu slovesného děje a sémantiku slovesa shrnuje pod pojmem *aspektuálnost*.

Kompetentně rekapituluje různá pojetí aspektu a povahy slovesného děje u českých i zahraničních romanistů (zdrojem je většinou Eugeniu Coșeriu) a samozřejmě u autorů portugalského jazyka.

S pojmovým aparátem definovaným v úvodní části práce pak autorka přistupuje k charakteristice jazykového materiálu získaného z portugalského korpusu Linguateca /CETEMPúblico (190 milionů slov), z portugalského literárního korpusu *Corpus do Português* (45 milionů slov) a z dvojjazyčného portugalsko-českého (a vice versa) korpusu InterCorp.

V materiálové dokumentaci k jednotlivým perifrázím se prokazují kolokace dané perifráze v různých modotemporálních modifikacích, v úvodním odstavci je vždy podána

charakteristika a komentována operabilita dané perifráze. Pozornost se zaměřuje zejména na sémantické modifikace. Statistická zjištění výskytu jsou ilustrována graficky: rozdíly ve frekvenci se tu ukazují jako velmi zřetelné.

Práce tak empiricky postihuje specifickou portugalský v zacházení s fázovými perifrastickými vazbami (zejména ve srovnání se španělštinou) a je v tomto smyslu nesporným obohacením české romanistické produkce. Oprávněnost přihlížení k překladu do češtiny je filozoficky zdůvodněna v úvodu odkazem na názory brazilského filozofa českého původu Viléma Flussera. Metodologickým zaměřením na současnou lingvistiku prokázala autorka náležitou lingvistickou kompetenci.

Předloženou disertaci považuji za zdařilou a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 28. dubna 2012

Sc.